

RIJNLAND

Zeventiende jrgang, nr. 2 - september 2012

50^e

*mededelingenblad van de afdeling Rijnland
van de Nederlandse Genealogische Vereniging*

Inhoudsopgave Rijnland, nr. 50, jaargang 17, nr. 2, september 2012

	Pag.
Van het bestuur	2
Activiteiten afd. Rijnland najaar 2012	3
Bijeenkomsten naburige afdeling Delfland	6
Agenda afdelingsledenvergadering op 21 nov 2012 o.a. discussie over toekomst van de afdeling Rijnland	6
Concept verslag afdelingsledenvergadering 11 april 2012	7
Een terugblik op zestig jaar lid van de NGV, oorkonde	9
Verslag 'Publiceren: van kopie tot drukwerk' – 21 mrt 2012	11
Verslag ledenavond – 11 april 2012	12
Nieuwe publicatie "Parochianen van St. Pancratius", Sassenheim	14
Artikel 'Een pastoor en een prinses, Sassenheim in de 17e eeuw' toespraak bij aanbidding nieuw publicatie dl 13 bronnen	15
Boek 'KNIL-commandant M.B. Rost van Tonningen' Den Haag aan het einde van de 19e eeuw	21
Wetenswaardigheden, o.a. Rijnlandnummer Gens Nostra, Cursus CBG, Cursussen HGA	23
Nieuwe leden van onze afdeling	26
Leden stellen zich voor	26
Publicaties van de afdeling	27
Informatie lidmaatschap NGV	29
Redactie statuut	29
Afdelings- en bestuursinformatie	30

Famillement: 26 september

Het congres is aanleiding om op **woensdag 26 september** het zogenaamde **Famillement** te organiseren. Dit is een voor iedereen **gratis toegankelijke** genealogische en heraldische publieksmanifestatie in het gebouw van het **Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL)** en de **Bonbonnière**.

Het Maastrichts archief en de Bonbonnière worden gebruikt voor stands van een veertigtal deelnemers.

te Maastricht, georganiseerd door NGV & CBG
http://congress2012.info/famillement_26_september

MAASTRICHT • 2012

Van het bestuur

Voor u ligt het **50e Mededelingenblad** van de afdeling Rijnland. Op zich een heuglijk feit, ware het niet dat dit tevens het laatste uitgebreide nummer van de afdeling zal zijn.

Zoals u wellicht heeft gelezen in het 49^e nummer, dat in januari j.l. verscheen, heeft de redactie, i.c. onze secretaris Maryke Snels, besloten om na 17 jaargangen en 50 nummers het stokje over te dragen aan

Ja, aan wie? Op onze oproep aan onze leden om zich hiervoor in te zetten is geen enkele reactie gekomen (med. blad 49, pag. 6). Ook een melding van dit feit in de afdelingsledenvergadering in april j.l. heeft geen resultaat gehad.

Als bestuur hebben we daarop besloten om na dit 50^e nummer in het vervolg een zeer sobere versie te laten verschijnen. Dit houdt in dat in ieder geval aandacht zal worden geschonken aan de agenda en verslagen van bijeenkomsten. Kant en klaar aangeleverde artikelen kunnen zo mogelijk nog opgenomen worden, maar er worden geen wetens-waardigheden meer vergaard door de redactie.

Op de NGV-site is veel informatie te vinden in de rubriek Actueel. Het is niet zinvol om informatie daaruit ook nog eens op te nemen in een afdelingsblad, dat altijd enige maanden achterloopt op de actuele informatie. Ook op Internet kan eenieder veel informatie vinden, algemeen en gericht op het eigen onderzoeksgebied. Hulp bij het op een handige manier zoeken wordt uiteraard nog steeds gegeven.

Graag zouden we zien dat **iedereen** die over internet beschikt ook een profiel aanmaakt op de NGV-site en er voor zorgt dat ook het **e-mailadres actueel** is en blijft. We hebben 431 leden, van wie 343 personen een profiel hebben. Deze 343 personen ontvangen, als hun e-mail adres nog up-to-date is (!), regelmatig actuele berichten van en over onze afdeling. Dit communicatiemiddel is in feite een heel goed alternatief om informatie uit te wisselen. We gaan er vanuit dat op niet al te lange termijn nagenoeg 100% van onze leden via Internet / e-mail te bereiken is.

Daarnaast zijn er 378 belangstellenden aangemeld op de NGV-site die geen lid zijn van de NGV, maar wel de informatie van onze afdeling Rijnland willen ontvangen.

Zoals al eerder aangegeven zijn de meeste van de **huidige bestuursleden** reeds langjarig bestuurslid. Voor de continuïteit van de afdeling is dat in feite geen goede zaak. Al eerder heeft de secretaris aangegeven het stokje te willen overdragen, dat geldt ook voor andere bestuursleden. Wij willen op woensdag 21 november a.s., tijdens de afdelingsledenvergadering, met u in discussie treden over de invulling van de in cq bij het bestuur optredende vacatures. Het gaat over **alle functies** die nu vervuld worden door de huidige bestuursleden. **Denkt u hier svp alvast over na !!!** Kijk ook naar de toelichting op pag. 7, bij agendapunt 5 !

We verwachten velen van u de komende maanden te ontmoeten!

Namens het bestuur,
Maryke Snels

Activiteiten afd. Rijnland najaar 2012

Graag nodigen wij leden en belangstellenden uit om de volgende activiteiten bij te wonen. De locatie is een zaal bij het Regionaal Archief Leiden, gelegen aan de Boisotkade 2a in Leiden, tenzij anders aangegeven.

Op de Boisotkade zelf kan niet worden geparkeerd. Wel op de Jan van Houtkade, het verlengde van de Boisotkade. Het is er éénrichtingsverkeer, komend vanaf de Lammenschansweg. Er moet worden betaald (met chipknip, pinpas of met muntgeld) tot 21 uur. Een andere mogelijkheid is het parkeerterrein aan de Haagweg, waarna met een (gratis) pendelbusje kan worden gereisd naar de Boisotkade.

Op de website www.museumgroep.nl/kaarten/leiden.html is de locatie van het archief (is nr. 9) goed te vinden.

Spreekuren najaar 2012 / voorjaar 2013

Ook dit jaar houden we op de tweede zaterdag van de maand onze ‘*vooroudersprekuren*’ in het Historisch Informatie Punt (HIP) in de vestiging **Bibliotheek Nieuwstraat** (voormalige Openbare Bibliotheek), **Nieuwstraat 4 in Leiden, vlakbij de Hooglandse Kerk**. In verband met het Open Monumentenweekend hebben we besloten om te beginnen op zaterdag 15 september (in plaats van 8 september).

De data voor het seizoen 2012-2013 zijn : **15 september 2012 , 13 oktober, 10 november, 8 december, 12 januari 2013, 9 februari, 9 maart, 13 april, 11 mei, 8 juni**

Tijdstip : **10.30 – 12.30 uur**

Eerstvolgende spreekuur is dus: zaterdagmorgen 15 september 2012

Bibliotheek BplusC Nieuwstraat

Bijeenkomsten najaar 2012

Zaterdag 22 september 2012, om 14.00 uur

Contactmiddag voor gebruikers GensDataPro

Onze eerste bijeenkomst van het seizoen 2012-2013 is gewijd aan het **gebruik van GensDataPro**. Jacqueline Hofland, die eerder al eens een cursus voor ons verzorgde, komt langs om uitleg te geven en vragen te beantwoorden. Gebruikt u het programma, maar zijn bepaalde dingen niet helemaal duidelijk en wilt u graag nadere uitleg, schroom dan niet om deze contactmiddag te bezoeken.

Om zich zo goed mogelijk te kunnen voorbereiden, heeft Jacqueline gevraagd om **'vragen vooraf'**. U kunt ons uw vragen **per e-mail voorleggen**. Jacqueline kan ze dan groeperen en per onderwerp behandelen.

Uw vragen aan Jacqueline Hofland kunt u mailen naar Maryke Snels: **snelseyk@hetnet.nl**

Deze bijeenkomst vindt plaats op een **nieuwe locatie** en op een ander tijdstip dan u van ons gewend bent, nl. in **Multifunctioneel Centrum 'De Eendenkooi'**, Kooikersplein 1, 2382 EG Zoeterwoude-Rijndijk

van 14.00 tot 16.30 uur.

Komt u per auto dan is er rondom het gebouw voldoende parkeergelegenheid. Gebruikers van het openbaar vervoer kunnen vanaf station Leiden Centraal buslijn 169 nemen. U stapt uit bij de halte Oranjelaan, waarna u in ongeveer 4 minuten lopen uw bestemming bereikt.

(<http://de-eendenkooi.info/>)

Woensdag 24 oktober 2012, om 20 uur

Lezing door de heer Rob Dix uit Arnhem over *'Genealogisch Onderzoek in Duitsland'*.

Bij onderzoek naar voorouders komt men vroeg of laat in Duitsland terecht. Onderzoek doen in Duitsland is duidelijk anders dan onderzoek doen in Nederland. Duitsland is een groot land met een complexe historie. De neerslag daarvan vinden we terug in een andere structuur van het archiefwezen, andere soorten bronnen, andere schriftsoorten. In de lezing wordt u aan de hand van vier stappen meegenomen langs de verschillen met het onderzoek in Nederland. Tevens zal worden ingegaan op de veranderingen in het voor menig genealoog beruchte Datenschutzsysteem per 1-1-2009. En voordat u een reis naar Duitsland wilt gaan ondernemen is het natuurlijk noodzakelijk om eerst te kijken wat er in Nederland al voorhanden is. Dat spaart kosten en tijd en zal dus in de lezing ruim aandacht krijgen. Rob Dix is actief genealoog, oud-hoofdbestuurslid en 'Duitslanddeskundige' bij uitstek

Kortgezegd: hij gaat in op bronnen en mogelijkheden die Duitse archieven bieden, mede gezien de veranderende regels van openbaarheid.

Graag geeft hij u de gelegenheid om **vooraf vragen** in te dienen c.q. belangstelling voor onderzoek in specifieke regio's in Duitsland aan te geven. Die vragen kunt u ons per e-mail voorleggen (mailen naar Maryke Snels: snelseyk@hetnet.nl) tot uiterlijk 15 oktober a.s.

Woensdag 21 november 2012, 19.30 uur

Om 19.30 uur starten we met de *afdelingsledenvergadering* (zie agenda op pag. 6), waarna om ca. **20.30 uur** een lezing volgt door de heer Cor de Graaf. Het onderwerp is de *'weeskamer'*. Verdere informatie volgt later.

Leden, die een profiel op de NGV website bezitten met een **werkend e-mail adres** zullen zo snel mogelijk via een e-mail bericht geïnformeerd kunnen worden.

Nieuwe data en informatie over de onderwerpen worden in een volgend mededelingenblad bekend gemaakt. Zie hiervoor ook onze website (<http://rijnland.ngv.nl>), waarop de gegevens vermeld worden, zodra ze bekend zijn.

Bijeenkomsten naburige afdeling Delfland

De afdelingsavonden worden gehouden in het **Kerkelijk Centrum Delfgauw**, Zuideindseweg 7, 2645 BD Delfgauw (tel.: 015-256 4123).

Let op: vanwege de verbouwing van de kerk is de ingang voorlopig om de hoek. In de omgeving is voldoende gratis parkeergelegenheid. Achter de kerk bevindt zich ook nog een parkeerterrein, dat tijdens deze avonden gebruikt mag worden (parkeren voor bezoekers kerk). Per openbaar vervoer is het goed bereikbaar met Veolia (vh Connexxion) buslijn **121**, vertrek **van** het station Delft om 19.08 en 19:38 uur en **vanuit Zoetermeer**, station Centrum-West om 18.46 en 19:16 uur. Het Kerkelijk Centrum ligt op slechts enkele minuten lopen van de bushalte "Delfgauwplein". Vertrek **vanuit Delfgauw richting Delft** om 22.06, 22.36 en 23.36 uur en **vanuit Delfgauw richting Zoetermeer** 21.52, 22.52 en 23.52 uur. (zie ook dienstregeling <http://veolia-transport.nl>)

Donderdag 20 september 2012, om 20.00 uur: Lezing *'Erochique, erotiek door de eeuwen heen'* door mevr. Rosalien Fiedeldij Dop.

Donderdag 20 november 2012, om 20.00 uur: Lezing *'Website van het Regionaal Archief Leiden'* door de heer Walther Hasselo.

Zie voor informatie ook de website van Delfland: <http://delfland.ngv.nl/> en dan Afd. Agenda.

Agenda afdelingsledenvergadering Rijnland op woensdag 21 november 2012

Algemene afdelingsledenvergadering Rijnland op 21 november 2012, om 19.30 uur.

1. Opening
2. Mededelingen
3. Verslag van de ledenvergadering van de afdeling van 11 april 2012 (zie pag. 7)
4. **Voorbereiding** van de Algemene vergadering van de NGV, te houden op zaterdag 24 november 2012, o.a. de begroting NGV voor 2013.

Zie voor de stukken, die eind oktober/begin november beschikbaar komen, tzt de website van de NGV of Gens Nostra.

5. **Discussie over de toekomst van de NGV-afdeling Rijnland**

Het bestuur wil met de afdeling spreken over de toekomst van onze NGV-afdeling Rijnland. De activiteiten van onze afdeling worden sinds jaar en dag gedragen door een kleine groep mensen, dat telkens weer bereid is geweest zich in het bestuur te laten herkiezen. De meesten zijn al tussen de 10 en 30 jaar bestuurslid! Niet alleen organiseren zij de afdelingsbijeenkomsten en –vergaderingen en zijn zij het aanspreekpunt voor de leden, maar zij verzorgen ook de afdelingspublicaties, vertegenwoordigen ons op landelijk niveau en in besturen van zusterverenigingen, houden de website bij en brengen een paar maal per jaar het afdelingsmededelingenblad uit. Vooral de laatste twee taken hebben al heel lang een onevenredig zware last gelegd op onze secretaris Maryke Snels.

Deze situatie kan zo niet veel langer meer voortduren, de continuïteit van de afdeling komt in gevaar. Er zijn nieuwe mensen nodig die in de komende tijd huidige bestuursleden gaan aflossen of die bereid zijn buiten het bestuur bepaalde taken op zich te nemen. Behalve nieuw bloed, zijn ook nieuwe ideeën welkom voor afdelingsavonden en andere activiteiten. Met elkaar beschikken wij over veel ervaring en een gedegen genealogische kennis. Ongetwijfeld is het mogelijk daar meer mee te doen en elkaar te inspireren en tot nut te zijn!

Het bestuur wil over dit onderwerp tijdens de vergadering een discussie voeren met de leden. Wij roepen u op onze zorgen ter harte te nemen en naar de vergadering te komen om aan de discussie deel te nemen.

6. Rondvraag en sluiting.

Concept verslag afdelingsledenvergadering Rijnland van 11 april 2012

door Bram Plantinga

Beknopt verslag van de ledenvergadering van de afdeling Rijnland van de Nederlandse Genealogische Vereniging, gehouden op 11 april 2012 in de Lezingenzaal van het Regionaal Archief Leiden.

aanwezig: 19 leden, w.o. 6 bestuursleden.

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 19.35 uur.

2. Mededelingen

Er is bericht van verhindering ontvangen van mevr. A. Bos-Bliek en de heren P. Bos,

Meyeraan en Roest.

De oproep aan de leden in het laatste mededelingenblad om zich in te zetten voor de continuïteit van dit blad heeft geen resultaat gehad.

Mede tegen deze achtergrond is besloten het blad qua inhoud te versoberen. De mogelijkheden die internet bijna iedereen biedt, zorgen ervoor dat openbaar toegankelijke informatie niet ook nog eens in ons blad hoeft te worden opgenomen. Die informatie ijlt door de verschijningsdata altijd na.

In verband met het voorgaande vraagt het bestuur dringend aan de leden, voor zover zij dat nog niet hebben gedaan, om op de website van het NGV een profiel aan te maken, en een bestaand profiel actueel te houden door wijzigingen in e-mail adressen zelf op de NGV-website in te voeren. Onze afdeling houdt al enige jaren geen eigen bestand met e-mailadressen meer bij.

Het eerstvolgende, versoberde mededelingenblad komt uit in september.

3. Verslag ledenvergadering 9 november 2011 (gepubliceerd in Mededelingenblad nr. 49, januari 2012)

Het concept-verslag wordt – onder dankzegging aan de 2e secretaris - zonder wijzigingen goedgekeurd.

4. Jaarverslag secretaris 2011 (gepubliceerd in Mededelingenblad nr. 49, januari 2012)

Het concept-verslag wordt – onder dankzegging aan de 1e secretaris - zonder wijzigingen goedgekeurd.

5. Financiën

Het financieel verslag 2011 en de begroting 2012 worden ter vergadering uitgereikt. De penning-meester geeft op verzoek een toelichting bij de post Publicaties. Het batig saldo ervan vormt een soort boekenfonds van onze afdeling. Hij deelt mee dat een nieuwe publicatie gereed is gekomen en op 11 mei in Sassenheim zal worden gepresenteerd. De leden krijgen daar nog bericht van. Het betreft de dtb-gegevens van de parochie van St. Pancratius (Sassenheim, Warmond en Voorhout) tussen ca. 1680 en 1812. Het boek gaat €17 kosten. Er worden 150 exemplaren van gedrukt, waarvan 30 ten laste van de afdeling. Bij de eerstvolgende afdelingsbijeenkomst na de zomer zullen exemplaren ter inzage en ter verkoop aanwezig zijn. Bovendien is het boek na 11 mei a.s. te koop op de volgende adressen: bij de penningmeester, bij het RAL, bij de werkgroep Oud-Sassenheim, en bij de Parochie St Pancratius. (Bram check bij Jan svp!!)

De kascommissie, bestaande uit de heren Roest en Den Dopper, heeft de kas van de penningmeester gecontroleerd en in orde bevonden. De kascommissie stelt de vergadering voor de penningmeester en het bestuur te dechargeren. De vergadering besluit conform het voorstel.

De heer Roest treedt af als lid van de kascommissie. Het plv. lid de heer E. Meijer wordt lid. Naast de heren Den Dopper en Meijer, wordt de heer Roest als nieuw plv. lid gekozen.

6. Verkiezing bestuursleden

Mevr. Maryke Snels en mevr. Sytske Visscher zijn volgens schema aftredend. Beiden hebben zich herkiesbaar gesteld. Door de leden zijn geen tegenkandidaten gesteld. De vergadering stemt in met de benoeming voor een nieuwe termijn van beide personen.

7. Verkiezing afgevaardigden Algemene Ledenvergadering NGV

Dhr. Hans Endhoven en mw. Anneke Bos waren in 2011 afgevaardigde resp. plv. afgevaardigde naar de alg. Ledenvergadering van de NGV. Zij hebben zich herkiesbaar

gesteld. De vergadering besluit hen voor het jaar 2012 wederom als afgevaardigden te benoemen.

8. Voorbereiding Algemene Ledenvergadering NGV op 21 april 2012

De stukken voor de ALV van de NGV kunnen digitaal worden ingezien en zijn meegezonden met de herinneringsmail. De voorzitter blikte vooruit op een tweetal agendapunten. De eerste betreft de vacature van landelijk penningmeester, die door het a.s. vertrek van de huidige functionaris vacant komt. Een kandidaat-opvolger is op dit moment nog niet bekend. Een belangrijk agendapunt is verder het beleidsplan 2012-2015. Dit is een helder stuk geworden. Enkele punten hieruit:

verschillende voorstellen raken de inhoud en opzet van Gens Nostra. De voorzitter vindt dat met veranderingen van dit in brede kring gewaardeerde verenigingsblad zeer voorzichtig moet worden omgesprongen en dat men de gevolgen van eventuele wijzigingen tevoren goed moet kunnen overzien.

de functies en werkwijze van het Verenigingscentrum en de benutting van het daarin opgeslagen materiaal zullen goed worden bekeken en worden aangepast.

met de toenemende internationalisering zal meer aandacht worden besteed aan samenwerking, nationaal en internationaal, met zusterverenigingen en complementaire organisaties op het gebied van familiegeschiedenis, heemkunde, e.d.

De voorzitter nodigt de leden uit om zelf van het beleidsplan kennis te nemen en eventuele opmerkingen erover vóór 21 april a.s. aan hem door te geven.

9. Rondvraag / Sluiting

Van de Rondvraag wordt geen gebruik gemaakt. De voorzitter sluit om 20.00 uur de vergadering.

Een terugblik op zestig jaar lid van de NGV

door Drs. J.F. Jacobs

Hoewel mijn genealogische belangstelling al tot de jaren veertig teruggaat, was het in 1951 dat ik lid werd van de Nederlandse Genealogische Vereniging. Deze heeft vooral in de beginjaren van mijn genealogisch onderzoek een belangrijke rol voor mij gespeeld, enerzijds door de Contactdienst, anderzijds door de bijeenkomsten van de afdeling 's-Gravenhage en Omstreken. Toen daar de functie van secretaris vacant werd, heb ik mij beschikbaar gesteld, maar het afdelingsbestuur vond mij (terecht) te jong en dus werd een compromisoplossing gevonden: de heer P.W. Paludanus werd secretaris en **Hans Jacobs** tweede secretaris. Mijn taak werd het maken van korte verslagen van de gehouden lezingen, ter plaatsing in de Haagsche Courant.

Mijn archiefonderzoek ging aanvankelijk niet van een leien dakje: op het Haagse gemeentearchief was ik weliswaar direct al welkom, maar de leeszaalambtenaar van het Algemeen Rijksarchief, de heer H. Brouwer, vond mij - in korte broek - nog veel te jong, zodat mijn onderzoek stagneerde: verwijzingen in Haagse archiefstukken naar die van andere plaatsen kon ik niet vervolgen, en nadat ik niet voor de eerste keer weggestuurd was en aan mijn vader verzocht had in mijn plaats het onderzoek te doen, heb ik een gesprek aangevraagd met (de bekende latere hoogleraar) J.L. van der Gouw, destijds de rechterhand van de Algemeen Rijksarchivaris.

Ik herinner mij nog dat ik doodnervus was, maar de heer Van der Gouw begreep mij en wandelde met mij naar de heer Brouwer. Deze kreeg ervan langs: "Meneer Brouwer, als er zo'n belangstellende jongeling komt, dan moet u die niet wegsturen, maar u moet zijn interesse bevorderen." Ik ben op het ARA sindsdien allervoorkomendst behandeld.

Ook op het gemeentearchief in Leiden kwam ik al vroeg. Tijdens de middagpauze keek ik in het Van der Werfpark naar de daar wandelende en pijprokende studenten. Dat leek mij wel wat, voor later. In juni 1952, toen ik vijftien jaar was, verscheen mijn eerste artikel "De stichters van het Sint-Annahofje op de Hooigracht te Leiden" in het tijdschrift De Navorscher, een reactie op een in dat blad verschenen bijdrage van Dr. H.P. Schaap. Jammer genoeg zou de verschijning van dat tijdschrift in 1960 na 98 jaargangen gestaakt worden, de allerlaatste pagina werd gevuld door Godfried Bomans en ondergetekende.

Naast het genealogische onderzoek in Nederland – betreffende mijn vaderskant - bezocht ik tezelfdertijd tijdens vakanties in Diepholz (Neder-Saksen), waar mijn moeder vandaan kwam, de Pfarraemter (pastorieën) in de omgeving. Later volgden de staatsarchieven in Hannover, Munster en elders, maar bovenal sinds 1967 het Hessische staatsarchief in Marburg. Een overgrootmoeder van mij kwam uit Hessen en bleek over adellijke voorouders te beschikken, die mij in no time de begeerde afstammingslijnen naar Karel de Grote verschaften.

Meer inspanning kostte de bewijsvoering voor mijn afstamming van een onwettige dochter van een Hessische landgraaf uit de vijftiende eeuw, maar die inspanning werd beloond met een afstamming van tal van historische persoonlijkheden, op wier namen en daden ik voor het tentamen middeleeuwse geschiedenis tijdens mijn geschiedenisstudie in Leiden (1955-1962) zo had zitten blokken.

Terugblikkend was ik in de jaren zeventig het meest productief. Mijn beste artikel acht ik "Die Verwandten des letzten Edelherrn von Homburg (+ 1409)" in het Niedersaechsische Jahrbuch fuer Landesgeschichte van 1978. Ook heb ik nog enkele bijdragen aan De Nederlandsche Leeuw geleverd, o.a. in 1985 over de verwantschap van Rembrandt met Philips van Leyden.

Momenteel houd ik mij voornamelijk bezig met mijn website, waarop men behalve mijn kwartierstaat en enkele recente onderzoeken ook diverse vroegere artikelen van mijn hand, veelal in geactualiseerde vorm, kan aantreffen.

www.jacobs-schumacher.eu

Op voorstel van de Dienst Public Relations heeft het hoofdbestuur in de zomer van 2011 besloten om als blijk van waardering een **oorkonde** uit te reiken aan leden, die veertig jaar of langer lid zijn van de NGV. In de loop van de komende tijd worden oorkondes uitgereikt bij de diverse afdelingen.

In januari 2012 heeft onze voorzitter Hans Endhoven een oorkonde uitgereikt aan ons lid Hans Jacobs, die reeds meer dan 60 jaar lid is van de NGV.

Verlag 'Publiceren: van kopie tot drukwerk'

door Jan Leeuwenhoek

Lezing door de heer Emiel van der Hoeven uit Voorhout op woensdag 21 maart 2012 over "Publiceren, van kopie tot drukwerk".

Hoe kom je van een tekst over jouw stamboom tot een publicatie; hoe kan je het er mooi uit laten zien? Dit zijn zaken waar Emiel van der Hoeven verstand van heeft, geeft Hans Endhoven in zijn inleiding aan.

Emiel heeft zijn leven lang in het drukkersvak gewerkt. Veel jaren daarvan waren in Leiden aan het Galgewater in de **drukkerij De Rode Gravure**. Voor oudere Leidenaars een bekende drukkerij, die overigens ook in Haarlem en Utrecht zat.

Wil je een kwalitatief goede publicatie maken, dan doe je dat niet in Word, geeft Emile aan. Dit is nl. een tekstverwerker en het gaat om meer dan tekst. Ook Access voldoet niet. Nodig is een DTP-programma, waarin je de opmaak van teksten, foto's e.d. integraal kunt ondersteunen.

Vroeger ging het anders: uit foto's die worden vertoond uit 1913 blijkt dat de drukkerij toen werkte met grote camera's en met een grote kast met losse letters. Omdat de foto's niet van goede kwaliteit waren in die tijd, werd er geretoucheerd; een arbeidsintensief werkje. Dat ging vrij ver; er werden bijv. soms wolken aan foto's

toegevoegd. Een boekje werd gemaakt op grote tafels, waar de bladen werden gevouwen tot boekjes. Het oude archief van De Rode Gravure wordt bewaard bij VNU en bevat vele andere mooie foto's.

Scannen van foto's is ook belangrijk bij een publicatie. Een goede scanner geeft een goede kwaliteit voor de publicatie. Je moet dan kiezen voor minimaal 300DPI; 600 kan ook. Desgevraagd: ja, je krijgt wel grote bestanden.

Interessant is het verschil tussen foto's en het drukken. Bij foto's bestaat de basis uit drie kleuren (rood, groen, blauw). Een drukker werkt met vier kleuren. Daardoor kan het zo zijn dat de kleur van de publicatie iets anders is dan wat je op bijv. een stick hebt aangeleverd. Hier moet je goed over spreken met een drukker.

Het opmaken/vormgeven van een tekst is de kunst. Emile laat enkele voorbeelden zien. Het aantrekkelijk vormgeven van een tekst doe je door creatief om te gaan met het gebruik van diverse lettertypen, het gebruik van subscript, het ervoor zorgen dat je geen grote open ruimtes hebt e.d.. De voorbeelden laten het verschil zien. Les: neem er de tijd voor. Een aandachtspunt is ook de kijkrichting van personen die op de foto's staan: het is rustgevender voor de lezer als de kijkrichting "naar binnen" is, dus als een persoon op de rechterpagina staat, dan kijkt die richting linkerpagina. Let er ook op dat de marge aan de onderkant iets groter is dan de marge aan de bovenkant.

Hans dankt Emiel voor de interessante presentatie; met de opgedane kennis van vanavond zullen velen anders kijken naar publicaties!

Verslag van de ledenavond, 11 april 2012

door Jan Leeuwenhoek

Op de avond "Voor en door leden" op 11 april 2012 hielden vier leden een korte presentatie over een aspect van hun historisch of genealogisch onderzoek.

Henk Werk is Groninger van geboorte, maar hij heeft veel Leidse voorouders. Hij heeft onderzoek gedaan naar de exploitatie van poffertjeskramen en specifiek naar wat men onder "broedertjes" verstond. Het onderzoek richtte zich op **Jacobus Sjardijn** (1780-1854) en zijn nazaten. Hij exploiteerde **poffertjes/broedertjeskramen**. Henk's betovergrootouders Hendrik gehuwd met Clara Tuntelaar reisden hiermee langs kermissen. Henk werkt aan een boek hierover: "vier generaties Werk op reis". Zijn "poffertjes" en "broedertjes" hetzelfde, is een vraag die hij onderzoekt. Het woord "broedertje" komt al lang geleden voor: in de boedel van Johanna Vermeer in 1676 in Rotterdam is sprake van een "kopere broederspanne". In het woordenboek der Nederlandse taal is er sprake van het gebruik van het bakken van broedertjes in ca 1720. Een recept komt voor in een kookboek uit 1746. In 1813 is er in ordonnaties in Leiden sprake van: koekkramer, wafelkramer en broedertjeskramer, met de tarieven hiervoor. In de periode 1820-1850 is er 8 x sprake van broedertjes en 31 x van poffertjes. In de tweede helft van de 19^e eeuw nog 13 x van broedertjes en 500+ van poffertjes.

Midden eerste helft 19^e eeuw staat Jacobus Sjardijn met een kraam op de markt voor

“wafelen, broedertjes en oblie”. In 1847 is er sprake van “wafelen, poffertjes en oblie”. Zijn weduwe gebruikte het woord broedertjes en poffertjes door elkaar in de tweede helft 19^e eeuw. In Den Haag is er sprake van “poffertjes of zogenaamde broedertjeskramen”. De conclusie van Henk Werk is dat poffertjes en broedertjes hetzelfde zijn en dat de term broedertjes vanaf de tweede helft van de 19^e eeuw geleidelijk in onbruik is geraakt.

Ank Poland geeft aan dat ze uit West-Friesland komt. Ze heeft onderzoek gedaan naar de schilder **Nicolaas Poland** (1861-1949). Een kleinkind belde haar: diens dochter zou iets nagelaten hebben aan het Catharijne Convent. Dat bleek te kloppen. Het was een ontwerp uit 1922 voor het schilderij “De Bergrede”. Verder onderzoek door Ank leerde, dat Nicolaas als 14-jarige al les kreeg in het schilderen. In 1895 sloot hij zich aan bij het atelier Mengelsberg in Utrecht, waar vooral kerkelijke kunst werd gemaakt. Dat was een groot atelier, in 1885 waren er 21 mensen in dienst. Nicolaas besloot in 1914 zelfstandig verder te gaan. In verschillende kerken is kunst van Nicolaas Poland te vinden, zoals de RK-kerk in Vinkeveen, die van Mijdrecht en die van 's-Heerenberg. In de periode 1914-1921 maakte Nicolaas daar kruiswerkstaties. Het is ontzettend leuk om deze gegevens in stukken te vinden en dan die kerken te bezoeken om het schilderwerk daadwerkelijk te zien, geeft Ank aan. In kerken in Friesland en Groningen is ook werk van Nicolaas te vinden. Ook zijn er in de kapel van het aartsbisschoppelijk paleis in Utrecht muurschilderingen van Nicolaas te vinden. Een ander familielid was in een heel andere sector actief. Dit is **Jacobus Poland** (1888-1960). Over hem heeft Ank gevonden dat hij destijds een voetbalcarrière heeft gehad. In kranten in de KB is hier e.e.a. over te vinden; ook in het Waterlands archief. De voetbalvereniging stuurde een jubileumboek waarin hij voorkomt. Les: benut gegevens uit de kranten die gedigitaliseerd zijn, ze bevatten veel gegevens!

Cees Claessen, afkomstig uit de kop van Overijssel, is al zo'n 35 jaar actief in genealogisch onderzoek. Hij heeft bijv. in 1982 een boek over 400 jaar Claessen gepubliceerd. Vanuit de familie heeft hij een interessant onderzoek gedaan naar **George Hollard** (1751-1823), geboren in het Franstalig deel van Zwitserland in Orbe en overleden in Maastricht. Hij was eerst beroepsmilitair en werd later belastingambtenaar. Interessant is hoe er met verschillende geloven werd omgegaan. In het tweede huwelijk van George werd afgesproken dat de zoons protestant zouden worden gedoopt en de dochters katholiek. Cees vindt het ook leuk om onderzoek voor anderen te doen. Zo heeft hij onderzoek gedaan naar de familie **Brokking** en naar de familie **Speet**. De laatste naam komt van een ijzeren pin, waar een paling aan zit bij het roken ervan. Hij heeft op dit moment nog diverse onderzoeken naar families onderhanden.

Bram Plantinga, van verre Friese afkomst, is pas zo'n 7 jaar bezig met stamboomonderzoek. Een aanleiding was een klerhanger uit de familie van zijn vrouw waarop staat: **Willemson en Kray**, Haarlemmerstraat 192, heeren- en kinderconfectie”. Bram en zijn vrouw namen de klerhanger mee naar het Leidse

archieff en ontdekten daar dat overgrootvader **Johannes Willemson** een kledingwinkel had in Leiden, die hij een tijdlang met zijn schoonzoon Jan Kray had gedreven. Johannes was afkomstig uit een geslacht van hoefsmeden (bij de Zijlpoort) en was horlogemaker voordat hij in de kledingwinkel op de Haarlemmerstraat terecht kwam. Het opschrift op de kleeerhanger was aldus verklaard.

Verder onderzoek leerde dat **Johanna Domhof** in 1759 Hendrik Willemson een proces had aangedaan omdat ze van hem zwanger was. Ze wilde een vergoeding voor de kosten van haar zwangerschap en alimentatie. Hun zoon was Anthonius, gedoopt in de statie De Zon in Leiden. Hendrik trouwde even later met een andere vrouw en kreeg met haar tien kinderen. Alle zoons uit dit gezin stierven kinderloos, zodat uiteindelijk zijn enige mannelijke nakomeling zijn onechte zoon Anthonius werd, de overgrootvader van bovengenoemde Johannes Willemson. Zo werd duidelijk hoe een buitenechtelijk kind een stamboom redde.

Hans Endhoven dankt de vier inleiders hartelijk voor hun interessante inleidingen. Het is leuk om te zien hoe divers de onderwerpen zijn die besproken zijn en vanuit welke achtergrond ze zijn ontstaan. Een avond als deze houden we er in!

Nieuwe publicatie afd Rijnland !! **“Parochianen van St. Pancratius” te Sassenheim**

door Jan van Egmond

Op 11 mei 2012 is te Sassenheim door pastoor P.A. Owel van onze voorzitter, de heer Hans Endhoven, het eerste exemplaar van het boek **“Parochianen van St. Pancratius”** in ontvangst genomen. Dit boek verschijnt als nr. 13 in de “reeks genealogische bronnen van de dorpen rondom Leiden” en bevat doop-, trouw- en begraafgegevens van rooms katholieke personen over de **periode 1687 – 1812 die behoorden tot de St. Pancratius parochie te Sassenheim.**

Tot het grondgebied van de St. Pancratiusparochie behoorden tot 1796 ook de dorpen Warmond en tot 1810 Voorhout.

Qua uitvoering is het 427 bladzijden tellende boek min of meer gelijk aan de delen 6 en 10, parochianen van St. Agatha te Lisse. De gegevens in het nieuwe boek verwerkt, zijn afkomstig van DTB-boeken aanwezig in het Regionaal Archief Leiden en het archief van St. Pancratius te Sassenheim.

Bewerking heeft plaats gevonden gedurende de periode 2008 – 2011, aanvankelijk door de heer P. de Ridder en mevr. E. Keus, maar na het overlijden van de heer De Ridder in 2009, alleen door mevr. Keus. De heer Aad van der Geest heeft het boek voorzien van een kort historisch overzicht.

Het boek is te koop voor €17,-, af te halen bij het Regionaal Archief Leiden, of bij de penningmeester, de heer J. van Egmond te Zoeterwoude, Dr. Kortmannstraat 15 (gaarne eerst tel. contact 071-580 2202).

Toezending per post kan ook. U dient dan €20,50 over te maken op ING rek. nr. 4254241 t.n.v. NGV afd. Rijnland te Zoeterwoude

Doop-, Trouw- en Begraafboek overhandigd aan pastoor Owel

SASSENHEIM - Vrijdagmiddag 11 mei ontving pastoor Peter Owel (rechts) uit handen van drs. J.G. Endhoven, voorzitter van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) van de afdeling Rijnland, het eerste exemplaar van het Doop-, Trouw- en Begraafboek over de jaren 1687 tot 1812 van de Sint Pancratiuskerk te Sassenheim. Dit vond plaats in de parochiezaal van de Sint Pancratiuskerk in het bijzijn van schrijfster Elly Keus, wethouder Kees van Velzen en andere belangstellenden. Endhoven vertelt: "Vandaag is een historische dag. Wij herdenken dit weekeinde het feest van landheer patron Pancras op 12 mei en de IJsheiligen van 11, 12 en 13 mei. Het is voor mij een eer vandaag dit boek te mogen overhandigen en ik ben enorm trots dat dit werk als het dertiende deel aan de serie 'Reeks Genealogische Bronnen van de dorpen rondom Leiden' wordt toegevoegd." Pastoor Owel uit zijn complimenten voor de samenstellers van het boek en hoopt dat dit werk bijdraagt aan het voortzetten van het geloof dat voor velen, die in het boek worden genoemd, een leidraad in hun leven was (Foto: Ingrid Langeveld). ●

Een pastoor en een prinses, Sassenheim in de 17^e eeuw

door Hans Endhoven

[Deze tekst is door Hans Endhoven uitgesproken op 11 mei j.l. bij de uitreiking van het eerste exemplaar van het boek "Parochianen van St. Pancratius".]

Geachte pastoor Owel, mevrouw De Ridder, genealogen van de Stichting Oud Sassenheim, leden van de archiefcommissie van de parochie, leden van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) en overige genodigden,

Het is mij een eer om vanmiddag als gast van de parochie van de H. Pancratius in uw midden te mogen zijn. Nog geen week geleden dacht ik er over om enige planten in de nacht naar binnen te halen vanwege vorstgevaar en dat herinnerde me aan een uitspraak van mijn vader over **IJsheiligen**. Het zijn er vier: Mamertus, Pancratius, Servatius (bisschop van Maastricht) en Bonifatius. Hun feestdagen worden gevierd van elf tot veertien mei. Volgens de overlevering is het daarna buiten pas veilig voor kwetsbare gewassen. Nu zitten we hier natuurlijk in een bollendorp, maar dat is niet de reden waarom Pancras destijds als patroonheilige is uitverkoren. Deze landjonker werd opgevoed in Rome en als christen zijnde op 14-jarige leeftijd door keizer Diocletianus om het leven gebracht. In de middeleeuwen werd hij in Italië en Duitsland als voorbeeld gesteld voor adellijke jongelui en zijn verering werd door monniken van de abdij Echternach en later die van Egmond verder verspreid. De **abdij van Egmond** was de belangrijkste in onze streken en door de graven van Holland zeer bevoorrecht met landen, kerken en andere privileges. Ook de eigendom van de kerk van Sassenheim met het recht om de pastoor te benoemen behoorde aan deze abdij. Het zal dan ook niet verbazen dat er in ons land thans zo'n 25 kerken te vinden zijn met Pancras als patroonheilige. In het kustgebied zijn dat bijvoorbeeld Leiderdorp, Leiden (Hooglandse kerk) en Oostvoorne. Er is zelfs een dorp naar hem genoemd, het Noordhollandse St. Pancras.

Ik wil het vandaag echter niet zozeer hebben over deze ijsheilige maar u meenemen naar de zeventiende eeuw, de periode van de oudste bewaarde doopaantekeningen. **Sassenheim of Sassem** is dan een klein agrarisch dorpje. Het imposante slot Teylingen, voorheen eigendom van de graven van Holland, wordt bewoond door hoge edellieden zoals **Van Duivenvoorde** en **Van Wassenaar**. Met als titel "luitenant-houtvester van Holland" beheren ze de uitgestrekte bezittingen langs de kust met grote wildrijke bossen tussen Haarlem en Den Haag. In 1611 is de ambachtsheerlijkheid door hen overgenomen. Of de nieuwe status als heer van Sassem een rol heeft gespeeld weten we niet, maar feit is dat in 1614 en 1615 een nieuw luisterrijk landhuis verrijst naast de oude half in puin geschoten donjon. Men is dan al enige tientallen jaren bezig met het herstel van de schade op het uitgebreide kasteelterrein, opgelopen bij de belegering van de steden Haarlem en Leiden door de Spanjaarden in 1572 en '73. Ook de kerk is toen verwoest, maar de dorpelingen hebben hun godshuis al eerder gerestaureerd met sloopmateriaal afkomstig van Teylingen. Sinds het vertrek van de laatste pastoor rond 1592 kerken hier de Nederduits gereformeerden.

De verwoestingen van de twee meest in het oog lopende gebouwen doen het ergste vrezen voor de onderkomens van de Sassemers. Grootschalige militaire acties moeten een ingrijpend en langdurig effect gehad hebben op de het alledaagse plattelandsleven. We weten dat uit notariële verklaringen van ooggetuigen, opgemaakt om in aanmerking te komen voor kwijtschelding van de verschuldigde pachtgelden. Op 18 oktober 1578 komen twee buurluiden van Sassem bij een notaris in Leiden. Het zijn

Gerrit Jacobsz Coppen 50 jaar en **Pieter Jacobsz Clinckenberch** 30 jaar. Ze getuigen voor de broers **Gerrit en Jeroen Dammasz** wonende in de parochie Sassem dat ze de woning en landen die de broers daar gebruiken goed kennen. In de oorlog was de woning door het leger, dat toen bij het dorp bivakkeerde, geheel afgebroken. Van 1573 tot en met 1576 hadden ze van de landen geen profijt gehad en in 1577 weinig, omdat de landen verwoest en verwilderd waren en de broers geen vee meer bezaten. De vruchten op het veld waren door het ongedierte vernield. Het hooi van 1572 was meest door de soldaten vernield en uit de hooiberg in het leger gebracht. We kunnen ons nu voorstellen dat het wel een generatie geduurd zal hebben voordat Sassem van deze ellende weer is bijgekomen.

Een groot kasteel en een bescheiden kerk met een dorpje van ruim vijftig huizen en boerderijen, dat is wat de eerste pastoor na de Reformatie, **Johannes de Hoogh of Altius**, bij zijn komst in 1631 aantreft. Het gaat goed in de landbouw. Door de explosieve groei van de stedelijke bevolking vinden de producten een willige afzetmarkt. Een stad als Leiden bijvoorbeeld krijgt te maken met een ongeken- de toename van het aantal inwoners van 10.000 in 1575 na het beleg tot 47.000 in 1625! Verschillende vergrotingen [men spreekt van “stadsuitleg”] zijn noodzakelijk om iedereen te kunnen herbergen. Welgestelde families ontvluchten de overvolle stad, vooral in de warme zomermaanden waarin het behoorlijk kan stinken. Ze laden wat koffers op een kar en rijden naar hun boerderij op het platteland in de omgeving. Frisse lucht [naar verhouding natuurlijk!] en genieten van “een roompje”, heerlijke kaas, malse boter, het verse fruit uit de boomgaard en de groenten uit de moestuin. Het buitenleven bevalt kennelijk zo goed dat meerdere van deze bezittingen worden verbouwd tot buitenplaatsen. Het thema van de Open Monumentendagen 2012 speelt daar op in onder de titel: “Groen van Toen”.

Zo koopt de van oorsprong Vlaamse Leidenaar **Johan van Lanschot** in januari 1631 op een veiling in herberg de Swaen te Leiden *een zeer wel gelegen woninge* ende landen aan de noordwestzijde van de Heerweg in Sassem, bestaande uit huis, hooibergen, schuren, boomgaard en plantagie, teel- of bouwlanden, hooi- en weilanden. Het geheel is volgens de meting van de bekende **landmeter Dou** bijna 21 morgen groot, omgerekend ruim 18,5 hectare. De oude eigenaar **Pieter Jacobsz van Clinckenberch** krijgt er 20.000 gulden voor. Hij woont er zelf, maar heeft het bedrijf voor zeven jaar verhuurd aan zijn broer Jan voor 560 gulden per jaar. Voor de kapitale koopsom stelt zich borg **Lourens van Lanschot**, kapitein van de burgerij [lees: schutterij] en broer van de koper. De oude boerderij, mogelijk een voormalige uithof van de abdij Rijnsburg, zal wel gehandhaafd zijn. Van Lanschot laat een groot herenhuis bouwen dat de naam krijgt van *Klinckenberch*. Uit dezelfde periode moet blijken een oude wapenstein ook het huis *Te Nieuwburch* stammen, later meer bekend als *Sassigt* of het *Oude Koningshuis*.

De bouw en vooral het onderhoud van dergelijke bezittingen brengen veel werk met zich mee, werk waarvan de Sassemers in ruime mate profiteren. Het dorp breidt zich uit. Aan de Heerweg en de Kerklaan verrijzen tussen 1620 en 1630 verschillende

huizen. Dat is mede mogelijk omdat de **familie Van der Bouchorst** diverse landen aldaar verkoopt. Langs de weg gelegen delen worden vervolgens als *erven* afgesplitst [wij zouden zeggen bouwpercelen] en apart verkocht. Met al die oude en nieuwe parochianen slijt pastoor Altius zijn dagen dus niet in ledigheid. De middeleeuwse parochiegrenzen zijn wel wat gewijzigd. Zijn *Statie Sassenheim* zoals de nieuwe naam luidt omvat de ambachten Sassenheim, Voorhout, Warmond en Lisse, een uitgebreid gebied dat hij te voet, te paard en meerrijdend met een voerman bereist. Toch zijn het niet deze vermoeiende reizen die hem al vroeg vellen. Rond 1635 woedt een zware pestepidemie, die vele duizenden slachtoffers maakt. In Leiden vallen zoveel doden dat het stadsbestuur begraafplaatsen buiten de bebouwing laat aanleggen. In de kerken staan de kisten op stapels. Doodgravers werken in een continue ploegendienst. Ook Altius, die ondanks het besmettingsgevaar vele van zijn zieke parochianen in hun laatste uren bijstaat, wordt door de pest geveld.

De opvolger van Altius heet **Engelbertus Roxelius**, een wereldlijke geestelijke van Duitse herkomst die in het dorp al gauw de bijnaam Pompernickel krijgt. Hij zal de Statie besturen van 1635 tot 1659. Evenals bij zijn voorganger hebben we geen idee waar hij aanvankelijk verblijf houdt. Er is maar één staatsgodsdienst en religieuze bijeenkomsten van de Rooms en of Papisten worden hooguit getolereerd. De bijeenkomsten voor de gelovigen worden gehouden in zogenaamde schuilkerken, gelegenheden bij grote boeren of in de kapel van een bevriend adellijk huis. Nog in een kerkelijk verslag uit 1638 dat in Rome aan de paus wordt aangeboden staat geschreven dat de *missionarissen* in Haarlem, Sassenheim en Noordwijk nog geen vaste standplaats hebben. Volgens een andere bron heeft Roxelius met een klopje als huishoudster gewoond bij een **Pieter Jansz Pronck**. Dat klinkt een genealoog als muziek in de oren, hoewel... die naam blijkt in de DTB-registers niet te vinden! En het lijkt toch ondenkbaar dat de pastoor bij een huisbaas van protestantse signatuur vertoeft. Gelukkig laten genealogen zich door dit soort tegenslagen niet weerhouden. De transportregisters van Sassenheim vermelden in februari 1624 dat een **Pieter Jansz Pronck van Naerdenburch** voor 640 gulden een stuk vrij hooiland ter grootte van 3,5 hond heeft gekocht. Hij bestaat dus wel degelijk. Vóór 16 april 1627 is zijn vrouw **Annetje Jansdr** overleden en een paar maanden later vindt met drie omen de uitkoop plaats van zijn drie kinderen: Marijtgen 13 jaar, Jan 9 jaar en Lenert 7 jaar. De betreffende akte biedt een onthullend zicht op de huisbaas, zijn gezin en positie.

Pieter belooft zijn kinderen te zullen opvoeden, onderhouden, voeden in spijs en drank, kleden, zowel in ziekte als gezondheid, hen *ter schole te doen gaen om te leren leesen ende schrijven [zo]dat zij heur zullen cunnen behelpen. Ende dat hij d 'zelve voorts int opwassen stichtelicken zal onderwijsen ende instrueren naer sijn gelegentheyte ende conditie tot hun twintigste jaar of eerder tot huwelijk*. Hij zal hen dan voor moeders erfenis uitkeren 4300 gulden van 40 groten, elk een derde deel. Bij hun trouwen krijgen ze bruiloftskleding en een bruiloftsmaaltijd. Dan volgt een opsomming van de landen die Pieter in eigendom behoudt, zijnde ruim 7 morgen. Meer dan de helft heeft hij bij zijn eigen huwelijk gehad. Vader Pieter behoudt tevens al het koren op het veld staande, alle koebeesten, paarden, schapen jong en oud met

alle gereedschappen tot de bouwning behorende, huisraad en inboedel, kleinoden, het geld in de boedel en anders, niets uitgezonderd, alles volgens zekere inventaris. De lasten zal hij alleen betalen. Hoewel we niets weten over de omvang van zijn totale bedrijf inclusief gehuurde landen, wijst het bovenstaande beeld op een voor de regio middelgrote boer met een gemengd bedrijf en een aanzienlijke mate van welstand. De akte onthult nog dat de uitkoop is geschied met toestemming van schout en weesmannen van Sassenheim. De financiële zorg voor minderjarigen wordt in deze tijd geregeld via lokale Weeskamers. Een oude weesman is opgeroepen in plaats van Pieter, die dit jaar zelf weesman is. Elders komt hij in deze functie voor als: *Pieter Jansz Pronck geseyt van Naerdenburch*. Zijn broer **Jan Jansz of Jonge Jan Jansz van Naerdenburch** is jarenlang schepen, vergelijkbaar met een gemeenteraadslid met bestuurlijke en juridische bevoegdheden.

Nadat in 1630 nog bijna 2 morgen weiland is gekocht wordt Pieter op 3 mei 1636 eigenaar van een mooie boerderij. **Jacob Jansz Wassenaer** verkoopt hem een woning bestaande uit huis, barg, *lootse*, bepoting en beplanting, met de grond groot 2 morgen, belend ZO: de Heerweg ZW: **Johan Lanschot** NW: de Schousloot NO: **Louris Cornelisz Houcman**. Voorts nog 3 morgen 4 hond daarbij gelegen, waarvan 2 morgen in Voorhout. De koopsom bedraagt 8600 gl. Op 25 mei 1637 koopt hij een stuk land erbij aan de Teylingerlaan voor 3500 gulden. Opvallend is dat de ruim 12.000 gulden voor de beide laatste aankopen afgelost zijn op 28 mei 1639. Het lijkt aannemelijk om te veronderstellen dat dit heeft te maken met de huisvesting van pastoor Roxelius. Zou de *lootse* van de nu schuldenvrije boerderij zijn omgebouwd tot principale schuilkerk? En mogen we dan deze datum aannemen als officiële openingsdatum van de eerste r.-k kerk in het dorp na de Reformatie?

Zowel voor de vestiging van de pastoor als van de kerk is een vergunning vereist en die moet komen van de ambachtsheer, derhalve de luitenant-houtvester op Teylingen. Nu wil het geval dat hier vanaf 1633 officieel resideert **Johan Polyander van Kerckhoven**, enige zoon van een Vlaamse hoogleraar theologie aan de Leidse universiteit. Hij is een beroepsdiplomaat die zich mag verheugen in de bijzondere gunst van prins Frederik Hendrik. Na de aankoop van de heerlijkheid Heenvliet krijgt hij onder deze naam bekendheid. In 1639 houdt hij zich voornamelijk in Den Haag bezig met de voorbereiding van een diplomatieke missie naar Londen met als doel een huwelijk te arrangeren tussen de latere stadhouder **prins Willem II** en de dochter van de Engelse koning, **Mary Stuart**. Dat lukt en voor zichzelf schaakt Heenvliet de hoge Engelse edeldame **Lady Stanhope**, die zijn tweede vrouw wordt en na terugkeer in Holland de gouvernante en hofdame van Mary Stuart. Wellicht hebben de Sassemers van de gelegenheid gebruik gemaakt en tegen betaling van een hoge som steekpenningen de benodigde vergunningen in de wacht gesleept. Als echtgenote en later weduwe van Oranje verblijft Mary Stuart regelmatig op Teylingen als zij de drukke Hofstad wil ontvluchten. Misschien heeft het houtvestersechtpaar pastoor Roxelius bij die gelegenheden ook wel eens aan tafel genodigd.

Dergelijke hoge gasten komen natuurlijk niet alleen met een koffertje. Een hele stoet

aan vrienden en bedienden met hun bagage reizen mee, tientallen karren en karossen. In Sassem voert al dat verkeer over de onverharde Heerweg en de Teylingerlaan naar het slot. Zowel voor vracht- als personenvervoer wordt gezocht naar een meer comfortabele manier van reizen. Een handvol middenstanders steekt de koppen bij elkaar in de herberg het Bruyne Paert en besluit in 1645 tot de aanleg van een verbinding naar de Lede. In snel tempo wordt land aangekocht en binnen twee jaar is de Nieuwe vaart gegraven. Voor het eerst in de geschiedenis krijgt Sassem een uitgang naar het oosten. Het zal geen toeval zijn dat het begin van de vaart precies tegenover de ingang van de Teylingerlaan komt te liggen! De prinses kan gaan spelevaren op de Kaag. Langs de vaart komt ruimte voor meer dan vijftien nieuwbouwhuizen, een compleet nieuwe wijk voor schippers en andere middenstanders.

Houtvester Heenvliet overlijdt in 1660 en zijn diepbedroefde weduwe laat een groot marmeren grafmonument voor hem bouwen in de Leidse Pieterskerk. Daar kunnen we hem nog steeds bewonderen, slapend en met een nachtmuts op het hoofd. Pastoor Roxelius is een jaar eerder begraven. Waar zijn graf precies ligt weten we niet, maar gebruikelijk is een begrafenis in het koor van de oude dorpskerk.

Dames en heren,

Een Engelse prinses en een Duitse pastoor, die elk op hun eigen wijze van invloed zijn geweest op dit liefelijke dorp. De prinses en de houtvester zijn verdwenen, maar dat de pastoors hun best hebben gedaan kunnen we lezen in de registers die bewaard zijn gebleven na de afsplitting van Lisse in 1687. Een indrukwekkende bewerking daarvan vinden we terug in het kloeke boekwerk, gefabriceerd door een aantal enthousiaste genealogen. Als Afdeling Rijnland van de NGV zijn we er trots op dit werk te kunnen opnemen in onze Reeks van primaire genealogische bronnen.

Dames en heren, nog steeds is er een pastoor actief en hoe! Had zijn voorganger al vier dorpen onder zijn beheer, pastoor Owel heeft er wel zeven! Een reuze klus. Pastoor, graag wil ik u als behoeder van het r.-k. Sassenheimse erfgoed als eerste dit boek aanbieden.

Geachte mevrouw De Ridder,

Eerder mochten wij in 2003 en 2007 werk van de **heer P. de Ridder** en de andere leden van de Archiefgroep van de St Agathaparochie in Lisse uitgeven. Vier jaar geleden begon hij aan deze bewerking. Door zijn overlijden dreigde het in de kiem gesmoord te worden. Gelukkig heeft **mevr. Elly Keus** de draad opgepakt en het met veel volharding en deskundige hulp tot een goed einde weten te brengen. Als eerbewijs aan een groot genealoog wil ik u het tweede exemplaar van dit boek overhandigen.

Lezing, gehouden te Sassenheim op 11 mei 2012 ter gelegenheid van de uitgave van deel 13 in de Reeks bewerkte primaire genealogische bronnen van de dorpen rondom Leiden: *Sassenheim, Voorhout, Warmond (1687-1812), Parochianen van St. Pancratius*, bewerkt door P. de Ridder + en Elly Keus. Uitgever: Nederlandse Genealogische Vereniging Afdeling Rijnland, Leiden 2012.

Bronnen en literatuur:

RAL, (Oud) Notarieel Archief Leiden inv. 7 No 280

RAL, Rechterlijk Archief Sassenheim inv. 1, 2, 3, 4.

Wikipedia (de vier ijsheiligen)

A.M. Hulkenberg, *Teylingen* (Alphen aan den Rijn 1994), 70-88

B.N. Leverland, *St Pancras op het Hoge Land. Kerk en kapittel in Leiden tot aan de Reformatie* (Hilversum 2000), 43-52

R.C.J. van Maanen en S. Groenveld (eds.) *Leiden. De geschiedenis van een Hollandse stad*. Deel 2, 1574-1795 (Leiden 2003) 25-27 en 44

Bieke van der Mark, "Een praalgraf voor een schoolmeesterszoon, het grafmonument van Johannes Polyander van Kerckhoven door Rombout Verhulst", in: Elizabeth den Hartog e.a. (eds.) *De Pieterskerk in Leiden* (Leiden 2011) 386-394.

H.W.M. van Os, Over "Het Oude Koningshuis" te Sassenheim en zijn vroegere bewoners, *Leids Jaarboekje* (1945) 95-126

J.A. Schimmel, Katholiek Reveil in Lisse, *Leids Jaarboekje* (1954) 128-136

A.M. Vlaming, *Geschiedenis der parochie van St Pancratius te Sassenheim* (Sassenheim 1950) 10-20

Boek KNIL-commandant M.B. Rost van Tonningen

Indiëgangers in Den Haag aan het einde van de 19e eeuw

door F.J.A.M. van der Helm

Wat zo grappig is aan dit boek is dat we leuke dingen te weten komen over Den Haag aan het einde van de 19^e eeuw. Zoals bekend woonden er veel Indiëgangers in deze plaats, die zowel van militaire komaf waren als afkomstig uit bestuurdersfamilies. De nieuwtjes van en naar Indië kwamen en gingen allemaal per boot en de reis duurde zes weken. Alleen in uitzonderlijke gevallen werd een telegram verstuurd: de kosten waren f 10,-. Het was zaak om zo uitgebreid mogelijk te schrijven en dat lukte de lieden wel. Veel families waren verdeeld over Indië en Nederland. Vaak was de oude generatie teruggekeerd naar Nederland en bleef de werkende generatie achter in Indië. Kregen zij weer kinderen dan gingen die voor het middelbare en universitaire onderwijs naar Nederland toe. De families waren hecht evenals de hele gemeenschap van Indiëgangers. Het was een wereld van ons kent ons.

In die wereld zat ook de familie **Rost van Tonningen**. Zoon Marinus (1852-1927) was druk bezig met zijn militaire loopbaan, terwijl zijn ouders inmiddels naar huis waren gekeerd. Zijn schoonouders woonden aan de voorname Groot-Hertoginnelaan in het pas gebouwde Statenkwartier.

Het boek beoogt geen biografie te zijn, waarin alle krijgsverrichtingen staan beschreven, ofschoon er ook boeiende verslagen worden aangehaald die betrekking hebben op de Atjehoorlog en de Lombokexpeditie. Verder gaat het boek vooral over het familieleven in Indië, waarbij we zien hoe Marinus op oudere leeftijd trouwde met een vijftien jaar jongere adellijke vrouw, genaamd **jkvr Meinouda van den Bosch**.

M.B. ROST VAN TONNINGEN
(1852-1927)

Het familielevens van de Lombokgeneraal

Het huwelijk deed veel stof opwaaien, vooral toen in het roddelcircuit het gerucht ging dat Marinus bij een andere vrouw reeds een kind had verwekt. Dit bleek vals. De serieuze Marinus was niet de man voor avontuurtjes. Hij was een doortastende, ambitieuze militair, die leefde voor gezin en werk. Ook al dacht zijn wantrouwende schoonmoeder daar duidelijk anders over; hij bleef zich constant waar maken om bij haar in de gratie te komen. Pas toen hij luitenant-generaal was, leek hij daar uiteindelijk in te zijn geslaagd.

Teleurstelling bij de familie wanneer Marinus, die reeds de Militaire

Willems-Orde 4e classe bezat, niet opschuift naar de derde na het leveren van een veldslag. Hij kreeg ‘slechts’ het Eresabel, een zeer hoge onderscheiding van een heus sabel, rijkelijk belegd met edelstenen. Het stond hem prachtig bij zijn uniform. Toen hij in 1898 adjudant werd van Wilhelmina was hij altijd in haar nabijheid te vinden. Ook wanneer ze in de koets naar de Ridderzaal reed voor het uitspreken van de Troonrede. (De koets had trouwens een andere route dan nu het geval is). Heel Den Haag zag Rost dan achter de koets rijden. Hoog te paard in ceremonieel tenue. De Indiëgangers vonden het schitterend!

Het is een tijd waarin de voetbalsport op het toneel verschijnt. Overgewaaid uit Engeland gaan de kinderen Rost naar de pas opgerichte Haagse club Quick. Uit de bewaard gebleven brieven is een grappig citaat terug te vinden: “In Engeland spelen ze al om hun brood te verdienen, de zogenaamde professionals. Ze eten weinig vlees, drinken weinig water, roken weinig enz. Ze trainen er zich geheel voor. Ik vind dat het dan geen genot meer blijft”, aldus de middelste zoon van het echtpaar dat drie kinderen kreeg: Nico, Wim en Meinoud. In 1907 werd Rost van Tonningen commandant van het Koninklijk Nederlands-Indische Leger. De hoogst denkbare baan voor een militair in de tropen.

Zoals gebruikelijk hielden de officieren deze job twee jaar, waarna pensioen volgde. Marinus was 58 toen hij in 1909 met zijn vrouw en zoon Meinoud verhuisde naar Den Haag, waar hij net als zijn schoonmoeder aan de Groot-Hertoginnelaan kwam te wonen. Het gezin werd weer herenigd met de kinderen Wim en Nico. Marinus stimuleerde de kinderen in het verder vervolgen van een universitaire opleiding en verder was hij de rest van zijn leven actief in diverse organisaties. Tot zijn dood in 1927 bleef hij adjudant van Wilhelmina en kwam geregeld op Paleis ‘t Loo om zijn

diensten aan te bieden. Niet direct een dagtaak, maar er zijn wel leuke menukaarten bewaard gebleven in het privéarchief.

M.B. Rost van Tonningen (1852-1927), Het familieleven van de Lombokgeneraal, door F.J.A.M. van der Helm ISBN 9 789460-081408, 17 euro (ook afhaalprijs bij auteur via helmhuis@ziggo.nl), 240 blz, paperback, uitg. Kirjaboek. Verkrijgbaar via internet Bol, Ako, Bruna en de betere boekhandel.

Donderdag 16 augustus 2012 heb ik mijn nieuwste boek overhandigd aan minister Hillen van Defensie. Een gezellige ontmoeting en bovendien waardevol, omdat ik het oude gebouw op deze wijze mooi van binnen kon bekijken.

Wetenswaardigheden

18 september - Stamboomcafé bij het CBG

Op **dinsdag 18 september 2012** vindt bij het CBG in Den Haag van 17.00 - 19.00 uur het vijfde **Stamboomcafé** plaats.

Jan van Holsteyn zal optreden als openingspreker. Jan van Holsteyn is eindredacteur van *Verborgen Verleden*, de veel bekeken televisieserie van de NTR waarin de familiegeschiedenis van bekende Nederlanders wordt ontrafeld. Hij vertelt over de werkwijze bij het maken van het programma en over de nieuwe serie. De opnames daarvoor vinden in september plaats. Deze serie wordt komend voorjaar uitgezonden.

Na het openingspraatje krijgen de cafébezoekers de gelegenheid elkaar te ontmoeten, nieuwe kennissen op te doen, oude contacten aan te halen, informatie uit te wisselen, CBG-medewerkers te spreken, enzovoort.

Lokatie: CBG, Beresteynzaal, Prins Willem Alexanderhof 22, 2592 BE Den Haag. (*Dat is naast het Centraal Station, uitgang perron 12.*). Toegang en eerste consumptie zijn gratis. Komt u naar het Stamboomcafé, laat dat dan even weten op stamboomcafe@cbg.nl (zonder accent), o.v.v. de datum.

Het volgende Stamboomcafé zal plaatsvinden op dinsdag 30 oktober.

Oproep voor twee verschillende themanummers in 2013

De redactie van Gens Nostra heeft positief gereageerd op het verzoek van het bestuur van de afdeling Rijnland om in 2013 een themanummer over

Rijnland

uit te brengen. Het is de bedoeling dit nummer te vullen met artikelen over families en individuele personen, die leefden in het gebied van de afdeling Rijnland (ruwweg de driehoek tussen Sassenheim en Lisse in het noorden, het noordelijk deel van Den Haag in het zuiden en Bodegraven in het oosten). Ook Alphen aan den Rijn en Leiden behoren tot het gebied. Beschikt u over onderzoeksgegevens uit deze regio, die u voor publicatie in aanmerking wilt laten komen, dan ontvangt de redactie graag vóór **1 november 2012** uw bijdrage.

Ook bijdragen van personen uit Rijnland ~~of van binnenschippers~~ voor de rubriek 'Het portret van' zijn mogelijk. Inzenden kan via info@ngv.nl, of via de www.ngv.nl, kies knop bovenin 'Mail ons' en vervolgens 'Redactie Gens Nostra'. De richtlijnen voor publiceren in Gens Nostra zijn op te vragen of digitaal te vinden op dezelfde site onder de knop 'Kenniscentrum' en dan onder 'Richtlijnen publicatie'.

L. F. van der Linden, hoofdredacteur Gens Nostra

zie Gens Nostra, nr 5, juni 2012

'Stamboomonderzoek voor beginners' bij het CBG

Het CBG verzorgt weer een *cursus Stamboomonderzoek voor beginners* . Wie waren je voorouders, waar kwamen ze vandaan, hoe verdienden zij hun brood en wat waren hun leefomstandigheden? De cursus van vier lessen wordt gegeven in de vorm van een 'werkcollege'. Tijdens de lessen krijg je uitleg en ga je aan de hand van kleine opdrachten zelf aan de slag. Deze cursus helpt de eerste stappen te zetten in de wereld van archieven, burgerlijke stand, bevolkingsregisters en andere bronnen voor onderzoek naar de eigen familie(naam).

De cursus bestaat uit vier lessen op dinsdagavonden - 30 oktober, 13 november, 27 november en 11 december - van 18.30 tot 20.45 uur. Er is plaats voor maximaal 12 personen. De kosten voor deelname bedragen voor de gehele cursus €80.- of €30.- per aparte les. Opgeven vóór 13 oktober a.s. via e-mail: cursus@cbg.nl

De inhoud van de lessen:

Les 1 (30 okt.): basis van onderzoek (mogelijkheden, valkuilen, verwerking)

Les 2 (13 nov.): familiegeschiedenis en internet (databases, bronnenpublicaties, etc.)

Les 3 (27 nov.): burgerlijke stand en bevolkingsregister

Les 4 (11 dec.): onderzoek in bronnen vóór 1811

De docent is Sytske Visscher, medewerkster Onderzoek en Inlichtingen bij het CBG.

Cursussen bij het Haags gemeentearchief

Op maandag 17 september 2012 start het *nieuwe cursus seizoen* van het Haags Gemeentearchief. Net als voorgaande jaren worden er onder auspiciën van Geschiedkundige Vereniging Die Haghe cursussen gegeven, maar dit jaar zijn er ook workshops en lezingen aan het programma toegevoegd.

Cursussen In de cursussen kan worden geleerd hoe een onderzoek naar het eigen huis of de woonomgeving wordt en uitgevoerd of hoe onderzoek gedaan kan worden naar de eigen familienaam en familiegeschiedenis. En met de cursus oud-schrift kan de cursist aan het einde van de cursus ook handschriften van de Middeleeuwen tot 1700 lezen.

Workshops Tijdens de workshops kan met de diverse onderzoeken kennis worden gemaakt, zonder dat er meteen een hele cursus gevolgd wordt.

Lezingen De lezingen vinden op donderdagen aan het einde van de (werk)dag plaats, aanvang 17.30 uur, op de studiezaal van het Haags Gemeentearchief, Spui 70. De volgende interessante lezingen staan al op het programma:

13 september 2012 Isaac Israëls

11 oktober 2012 Mutters en de Titanic

8 november 2012 Het Paard van Troje

31 januari 2013 De Gouden Koets

De lezingen zullen op de website van het Haags Gemeentearchief worden aangekondigd, www.gemeentearchief.denhaag.nl

Voor de cursussen en de workshops wordt een vergoeding gevraagd. De lezingen zijn gratis. Voor alle activiteiten geldt: aanmelden verplicht.

De brochure 2012-2013 is gratis aan te vragen via cursus.hga@denhaag.nl, gratis af te halen op de studiezaal van het Haags Gemeentearchief, Spui 70 te Den Haag. Dinsdag tot en met vrijdag van 9.30 - 17.00 uur of te downloaden via de website van het Haags

Nieuwe leden van onze afdeling

Recent zijn de volgende personen (bijkomend/gezins) lid geworden van onze afdeling Rijnland van de NGV. Nadere gegevens zijn over het algemeen te vinden bij de profielen op de NGV-website.

134287	mw M.H. Verhulst, Den Haag
134300	hr H. Le Fever, Wassenaar
134382	mw B.M. Italiaander – van Wilgen, Roelofarendsveen
134439	hr A.P.A. Bekking, Zevenhoven
126441	hr R. Verhoeve, Kamerik
134393	hr E.H. Jong, Waddinxveen
134448	hr J.C.E. Gravemeijer, Zoetermeer
134482	hr C.J.M. den Elzen, Voorhout
134487	hr W. van der Graaf, Oegstgeest
134506	hr H.W.A.E. Groot, Den Haag
134538	hr G.C.J. Gutlich, Zoetermeer
119329	hr B. Zandvliet, Haar (D)
132077	hr J. van der Wilk, Amsterdam
134594	hr L.M.J. Koek, Roelofarendsveen
134602	mw J.I. Walstra, Den Haag

We heten onze nieuwe leden van harte welkom, we wensen hen succes toe bij hun onderzoek en hopen hen bij onze afdelingsbijeenkomsten te ontmoeten.

Op 31 juli 2012 telde onze afdeling 405 leden en 30 bijkomende lidmaatschappen, totaal 435 leden.

Leden stellen zich voor

In deze rubriek komen (nieuwe) leden aan het woord, die zich voorstellen, vertellen aan welke familienamen ze werken en wat ze verder willen vermelden. Wilt u zich ook voorstellen? Mail naar de secretaris (zie laatste pagina) en wellicht staat u hier een volgend keer.

Hans Gutlich uit Den Haag (zie profiel op NGV-site) schrijft:

“Graag wil ik iets vertellen over het familiegeschiedenis-onderzoek naar mijn achternaam dat ik begonnen ben in 1989.

Mijn familienaam "Gütlich" komt oorspronkelijk uit Midden-Duitsland (Hessen-Darmstadt) en komt voor in de archieven sinds 1573.

Ik heb momenteel een stamboom met -tig zijtakken die wereldwijd verspreid zijn (Nederland, VS, Brazilië, Australië en natuurlijk de bakermat Duitsland), gevuld met duizenden personen.

Dit jaar wil ik een website klaar hebben waarin data en verhalen samenkomen.”

Publicaties van de afdeling

* **Kwartierstaten en stamreeksen 'Onze voorouders'**

deel III, uitgave mei 1998, is verkrijgbaar in het Regionaal Archief Leiden voor de prijs van €17.90, voor toezending per post €22.45 overmaken op postbanknr. 425 4241 t.n.v. NGV afd Rijnland te Zoeterwoude, o.v.v. kw III.

deel IV, uitgave september 2001 (422 pag.), bevat 8 kwartierstaten en 4 stamreeksen. Het bevat ruim 70 illustraties. Deze uitgave is verkrijgbaar in het Regionaal Archief Leiden voor de prijs van €17.90, voor toezending per post €22.45 overmaken op postbanknr. 425 4241 t.n.v. NGV afd Rijnland te Zoeterwoude, o.v.v.kw IV.

deel V, uitgave december 2007 (460 pag.), bevat 9 kwartierstaten, 3 stamreeksen en 2 aanvullingen. Het is rijk geïllustreerd. Het bevat de kwartierstaten: Beurze-Kriek, Boot-Leliveld, Van Eendenburg-Petrejus, Van de Geer-Van Sante, Heemskerk-Popp, Kleinegris-Kuijper, Koolwijk-Van der Waag, Spoelstra-Wilke en Wolff-Pollmann; de stamreeksen: Claverweijde, Kruit, en Lacourt; de aanvullingen: Kriek-De Wilt, en Verbout-Wamsteeker.

Deze uitgave is verkrijgbaar in het Regionaal Archief Leiden voor de prijs van €22.-, voor toezending per post €26.50 overmaken op postbanknr. 425 4241 t.n.v. NGV Afd Rijnland te Zoeterwoude, o.v.v.kw V.

* **Bronnenuitgaven**

deel 1. Voorschoten, gereformeerd, ondertrouw en trouw, 1621 - 1805; uitgave november 1995 ; bewerking door de heer C.W. Delforterie.

deel 2. Oegstgeest, gereformeerd, ondertrouw en trouw, 1645 - 1811; uitgave november 1995 ; bewerking door de heer J. van Egmond.

deel 9. Valkenburg (ZH), gereformeerde trouwboeken (1640 – 1809 (1811)); uitgave december 2006; bewerking door N.P. den Hollander.

In totaal gaat het om een kleine 1000 inschrijvingen. Naast de originele teksten zijn dikwijls aanvullende (trouw)gegevens opgenomen van naburige plaatsen. In de praktijk gaat het dan veelal om personen die trouwen in Valkenburg, maar (ook) ondertrouwen in Leiden, Oegstgeest, Katwijk enz. Van Valkenburg kan gezegd worden dat, althans in de beschouwde periode, de bevolking nagenoeg geheel protestants was. De enkele Rooms-Katholieke kerken in Oegstgeest. De kerkelijke gemeente omvatte een groter gebied dan de voorloper van de burgerlijke gemeente. Hierbij gaat het om bewoners van een deel van de Rijndijk onder Voorschoten en Katwijk. Valkenburg, tot voor kort een zelfstandige gemeente, is thans met de gemeente Rijnsburg opgegaan in de gemeente Katwijk. Het boek telt ca. 180 pagina's.

deel 10. Lisse, parochianen van Sint Agatha 1813 – 1903; uitgave september 2007; bewerking door archiefgroep St. Agathaparochie en redactie bronnen.

Dit boek is een vervolg op "Lisse, parochianen van Sint Agatha 1687 – 1812, dat als deel 6 in de reeks in 2003 het licht zag.

Hoewel strikt genomen dit deel niet in de periode van voor 1812 thuis hoort, heeft de redactie toch gemeend hierop een uitzondering te moeten maken vanwege de grote

vraag naar het eerste deel van de parochianen en de verwachte vraag naar het tweede.

Het boek, dat ruim 300 pagina's beslaat, is samengesteld door de archiefgroep St. Agathaparochie, die dankbaar gebruik kon maken van de archieven van die parochie. De archiefbronnen over de periode 1813-1903 vloeien rijkelijker dan de hieraan voorafgaande periode. Naast de "traditionele gegevens" betreffende doop, trouw en begraven; zijn ook gegevens van geboorte en overlijden bekend, evenals over echtscheiding, eerste Heilige communie en allerlei andere (kerkelijke) zaken.

Er zij op gewezen dat de gegevens uit de kerkelijke registratie in bepaalde gevallen niet zullen corresponderen met de gegevens van de Burgerlijke Stand. Hierbij te denken aan b.v. de schrijfwijze van de achternaam en vertolking c.q. schrijfwijze van de voornaam (Johannes/Johannis – Jan, Petrus – Pieter, Colomba – Duifje, Apollonia/Appolonia – Pleuntje, enz.) en geboorteplaats.

deel 11. Voorschoten, gereformeerd, lidmaten (ca. 1621 – 1833), ontvangen akten van indemniteit (1731 – 1803) en afgegeven akten van indemniteit (1797 – 1809); uitgave oktober 2008; bewerking door de heer C.W. Delforterie.

Het boek, dat ca. 175 pagina's beslaat, bevat naast een aantal lidmatenlijsten, ook nieuwe en vertrokken lidmaten in veel gevallen van een datum voorzien, afkomstig van/naar andere plaatsen. Ook worden veelvuldig tijdstippen vermeld waarop mensen door belijdenis volwaardig lid werden van de (kerkelijke) gemeente, waardoor zij ook bepaalde functies als ouderling en diaken konden vervullen. Bij de belijdenis zijn de personen in het algemeen ca. 18 a 19 jaar. Het boek is in feite een soort primitieve burgerlijke stand van Voorschoten (deels ook Veur) van de tot voor kort als zodanig aangeduide Hervormde gemeente. Voor 1814 spreekt men niet van de Hervormde Gemeente maar is sprake van de Gereformeerde Gemeente. De originele stukken behoren tot het kerkeradsarchief van de Protestantse (tot voor kort de Hervormde) Gemeente te Voorschoten en worden bewaard in het gemeentehuis aldaar.

Het (papieren) boek bevat naast aantekeningen betreffende 4200 namen van personen, indexen op voornamen, achternamen en patroniemen, aardrijkskundige namen, huis- en veldnamen, beroepen, functies etc.

deel 12. Valkenburg, gereformeerd, dopen (1640 – 1811); uitgave november 2010; bewerking door Nico den Hollander.

Het boek bevat transcripties van doopinschrijvingen van de destijds genoemde gereformeerde kerk (gemeente) van Valkenburg, gedurende de periode 1640 – 1811. Uitgebreide indexen vergemakkelijken het zoeken. De transcripties zijn uitgevoerd door ons lid Nico den Hollander die ook de auteur is van de getranscribeerde huwelijken van Valkenburg, over hetzelfde tijdvak en van diezelfde gereformeerde kerk en uitgegeven als deel 9 in eerder genoemde reeks.

Het betreft in totaal 1956 doopinschrijvingen, w.v. bij de eerste 127 inschrijvingen (1640 – 1660) de naam van de moeder niet vermeld is. Al met al is de bevolking van Valkenburg in de periode 1640 – 1811, die overwegend protestants was, middels deze publicaties, aardig in kaart gebracht.

Het (papieren) boek telt ca. 200 pagina's.

De **prijs van bovenstaande bronnenuitgaven** is, afgehaald op de afdelingsbijeenkomsten of in bij het Regionaal Archief van Leiden, €13.50 per deel, behalve deel 10 dat

€16,- kost en deel 12 dat €15,- kost. Indien u een of meer bronnenuitgaven per post toegezonden wilt krijgen, dient u voor een boek €17,- (voor deel 10 €20,-, en deel 12 € 18.50) over te maken op postbanknr. 425 4241 t.n.v. NGV Afd Rijnland te Zoeterwoude o.v.v. de gewenste bronnenuitgave(n). Het is ook mogelijk de boeken af te halen bij de penningmeester, adres Dokter Kortmannstraat 15, Zoeterwoude. In dat laatste geval gaarne eerst even telefonisch contact (071-580 2202).2

Informatie lidmaatschap NGV

Aanmelden lidmaatschap NGV

Aanmelden lidmaatschap NGV (€39,- p.j. per acceptgiro, €38,- bij automatische afschrijving) en doorgeven van adreswijzigingen uitsluitend bij de landelijke (centrale) ledenadministratie: Ledenadministratie NGV, Postbus 26, 1380 AA Weesp.

De landelijke ledenadministratie deelt de leden in bij één van de afdelingen op grond van de postcode van de woonplaats, tenzij men heeft aangegeven dat men graag bij een bepaalde andere afdeling ingedeeld wenst te worden. Voor onze **afdeling Rijnland** gelden de postcodes: 2170-2179 (Sassenheim, Lisse), 2200-2259 (Katwijk, Noordwijk, Rijnsburg, Valkenburg, Voorhout, Voorschoten, Wassenaar), 2300-2399 (Leiden, Oegstgeest, Leiderdorp, Warmond, Roelofarendsveen, Zoeterwoude, Hazerswoude), 2400-2439 (Alphen a/d Rijn, Bodegraven, Nieuwkoop), 2442-2489 (Ter Aar, Aarlanderveen, Zwammerdam), 2500-2529 ('s Gravenhage Centrum, Laakkwartier), 2560-2599 ('s Gravenhage Segbroek, Zuiderpark, Scheveningen, Haagse Hout annex Mariahoeve), 2730-2739 (Benthuizen).

Naast het lidmaatschap van onze afdeling kan eenieder zich aanmelden voor één of meer zgn. bijkomende lidmaatschappen van andere afdelingen; dit kost € 9.00 per jaar per afdeling. Aanmelden bij de landelijke ledenadministratie van de NGV.

Voor nadere informatie de homepage van de NGV: www.ngv.nl

Redactie Afdelingsblad - Statuut

Redactie / lay-out / scans c.a. : mw M.J. Snels

1. De redactie is niet verantwoordelijk voor artikelen op naam.
2. De redactie houdt zich het recht voor artikelen te weigeren, in te korten of aan te passen, eventueel in overleg met de afzender.
3. Publicering vindt z.s.m. plaats. Tijdgebonden informatie heeft voorrang.
4. Publicaties in dit blad mogen worden gekopieerd, mits met bronvermelding en onder toezending van een presentemplaar.
5. De redactie houdt zich aanbevolen voor interessante artikelen van onze leden.
6. Bladvullingen in de vorm van archiefvondsten c.a. zijn zeker welkom.
7. De sluitingsdatum voor het inzenden van kopij voor nr. 51 is 1 december 2012.
8. De kopij, bij voorkeur per e-mail (als bijlage), naar snelseyk@hetnet.nl
Illustraties in TIFF of Jpeg.

Bestuur van de afdeling Rijnland

voorzitter / afgevaardigde alg. ledenvergadering:

hr. J.G. Endhoven, Hoofdstraat 41, 2351 AB Leiderdorp,
e-mail: J.Endhoven@kpnplanet.nl

☎ 071 – 589 3837

vice-voorzitter / plv. afgevaardigde alg. ledenvergadering:

mw. J. Bos - Blik, Weegbree 7, 2771 LH Boskoop,
e-mail: anneke.blik.boskoop@hetnet.nl

☎ 0172 - 214 415

1^e secretaris:

mw. M.J. Snels, Hoekerkade 133, 2725 AH Zoetermeer,
e-mail: snelseyk@hetnet.nl

☎ 079 – 341 2419

2^e secretaris:

hr. A.J. Plantinga, Vronkenlaan 26, 2352 EP Leiderdorp,
e-mail: ajplantinga@planet.nl

☎ 071 – 541 0572

penningmeester:

hr. J. van Egmond, Dokter Kortmannstraat 15, 2381 BJ Zoeterwoude,
postbanknr. 425 4241 t.n.v. NGV Afd Rijnland, Zoeterwoude
e-mail: jvanegmond@casema.nl

☎ 071 – 580 2202

bestuurslid:

hr. G.J. Leeuwenhoek, Morsstraat 15, 2312 BK Leiden
e-mail: janleeuwenhoek@gmail.com

☎ 071 – 512 1374

bestuurslid / PR:

mw. S.G. Visscher-Visscher, Noachstraat 68, 2324 LT Leiden
e-mail: sgvisscher@casema.nl

☎ 071 – 576 6395

Redactie Mededelingenblad

Redactie: mw. M.J. Snels
hr. G.J. Leeuwenhoek
Redactie-adres: zie bij secretaris
e-mail: snelseyk@hetnet.nl

Redactie Bronnen

Contactpersonen:
mw. J. Bos-Blik, ☎ 0172 - 214 415
e-mail: anneke.blik.boskoop@hetnet.nl
hr. J. van Egmond, ☎ 071 – 580 2202
e-mail: jvanegmond@casema.nl

Homepage van de afdeling:

<http://rijnland.ngv.nl>

Webmaster: mw. M.J. Snels
e-mail: snelseyk@hetnet.nl

Contactdienst:

Cals: hr. H.C. Ubink
Antoniusstraat 14, 2382 BD Zoeterwoude
☎ 071-5412 922 /email: Ubink@casema.nl

Colofon

Rijnland is een uitgave van de afdeling Rijnland van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) en verschijnt drie à vier keer per jaar. NGV – leden, ingedeeld als lid van deze afdeling, ontvangen het blad gratis, als onderdeel van het lidmaatschap van de NGV. NGV – leden, die onder andere afdelingen vallen en zich als bijkomend lid hebben opgegeven van Rijnland (voor € 9.00 per jaar) ontvangen het blad eveneens. Voor nadere informatie de homepage van de NGV: www.ngv.nl

© 2012 – *overname van artikelen en teksten is slechts toegestaan onder nadrukkelijke verwijzing naar dit blad en met vermelding van de auteur*

Samenstelling, layout en verzending: Redactie Rijnland
Oplage ca. 600 exemplaren

Druk: Primaprint, Zoetermeer

Locatie afdelingsbijeenkomsten (tenzij anders vermeld): Regionaal Archief Leiden, lezingenzaal, Boisotkade 2A, 2311 PZ Leiden. De zaal is altijd een half uur voor aanvang van de bijeenkomst open voor onderling contact en het stellen van vragen aan DIP- en/of CALS-functionaris.